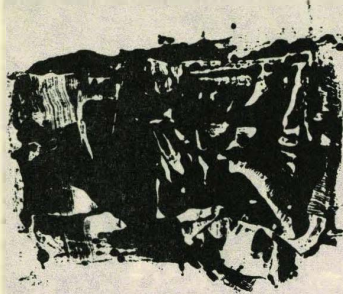

želimir falout

10-7452777
lijepa smrt

Upamtite još ovaj dan
On je sada neizodivna bol
A jednom bit će bezimeni okus ljepote
Ili možda gluhi odbroj sati
Ah tko to zna u vječnosti
Tko zna u prolaznosti

Ipak upamtite ga kao zadnji nanos
Posljednji nalet već zaboravljena daha
Konačni otisak stvari na vidiku
Koji je možda i onaj bitni prosjak
Što tražismo ga pustim okolnicama sati
A sada će proći nezajezan
Ili tko zna — sada ga u kavez obreda ustavismo
Oh tko to zna u vječnosti prolaznosti

Neka samo lijepa smrt bude odmor duši
Posustaloj od čudnog brojanja
U kome zbroj se ne traži već glasno ili nijemo
iscrpljenju

Tih nestvarnosti da bi se domoglo stvarnosti mora
Ili barem jedne slikovite kiše

I u ovom danu, dušo prikazana a nevina
Potražimo taj labudji ili muzički stav
U oblom poprsju nekog sjećanja bez detalja
U pjesmi o pjesmi koja možda nikada nije bila
Ili biti neće

1959.

ikar u obrušavanju

Daleko od tvojih riječi i čina
Što se rastvaraju prije nego su i postali
Koje propuhava praznina postojanja
Daleko od tvojih smiješnih borbi

U kojima ti poraz budi najmanje gađenje
Daleko od tvojih ljubavi
Koje više ne znaš kako da nazoveš
Daleko od tvojih smrti
Za koje više nemaš snage
(Da ih učiniš plodonosnim)

Daleko od tvog obračuna sa sobom
Tvojih sublimacija supremacija integracija
Daleko od tvojih pjesama
U kojima si pokušao da te vole — da voliš

Tamo daleko gdje vičeš
Vremenu da poprmi oblik godišnjih doba
Tamo gdje su sjeme žrtvovano i plod žrtvovani
Gdje je slavije plodnog žrtvovanja

Tamo daleko da se zaustaviš
Bezimen — što znači Smiren
Ikar u obrušavanju

1962.

»hirošima, ljubavi moja«

Zaborav je ono čega se sjećamo
I nikada doseći nećemo
Prazninu žuljenja
Strah da ne budemo sami.

A sami smo jer sjećamo se
Zaborava. Tamo je ljubav nikad uvela
I smrt do koje nismo dopri.
Takođe, davno izgubljeni san
Da smo ravni sebi.

A nismo ravni jer sjećamo se
A zaborav je to. Tijela opranja vatrom
Vaš bol se ne ponavlja i ne pamti:
On postoji u zaboravu koji je sjećanje.

I kada to naglašavamo — pravi bol počinje
Ali ne traje. Ljubav i zločinstvo
U svom nepostojanju počinju
I ne traju. Jer zaboravljeno je
Ono čega se sjećamo.

Tijelo koje si gorjelo
I koje ćeš opet jednom gorjeti
Ti nisi krivo
Što nisi tijelo koje je gorjelo

I koje će jednom opet gorjeti.
U zaboravu je ova ljubav — smrt
Koje se sjećamo u zaboravu.

1963

rastući kao što izvori rastu

Dušo, samo jedna riječ da budeš
Samo jedna riječ da nestaneš
Blagoslovena smrt bez početka i kraja
Tvoj predani oblik

Davno i daleko dje se sanjaš
Davno more koje nosi ovu vatrau
San daljine što bi obuhvatna bila
Obujmiti je — eto riječi zadane

Dušo, rastući kao što izvori rastu
Dušo, rastajući se kao što se izvori rastaju
Blago ili pomamno nastavlajući
Davnu riječ mora

U davnom i dalekom sav oblik
To blizina traži kao prisno nemoguće
Ovaj kamen kojim smo začeti
Svojom smrću zadani

I dani da nas nosi bez pitanja
Prejako naše u slavu smrtnosti
Slaveći smrtnost i majke začinj
Ovoj radosti nema premea

Da nije tijela još bi se i izgubili
Ali zadobilo nas svojom poniznošću
Tako ravnomojerno pratiti sebe
Znači imati smisao

Plačemo zbog tebe, uzaludna radosti
Koja nećeš prestati dok ne umremo
Dušo, samo jedno tijelo da budeš
I ono taman za smrt.

1962.

vladimir stojšin

nešto počinje • nešto se završava

Stari Mandrino nije voleo što mu se sin oženio glumicom. Gde je našao to baš meni da priča. Pre no što je otišao gledao je nekoliko trenutaka prazno u daskani krov. Tako bi izgledao izlazeći iz jedne sobe u drugu, obazrujući se oko sebe i najzad zaustavljajući pogled na zidu na mestu gde bi mogla da visi slika žene koja mu je bliska a gde je sada samo prazan zid sa namalanim cvetićima.

Mandrino mi je ispričao jednu stvar koja se dogodila starcu Pavkinu još 1938. a koju nam Pavkin nikada nije pomenuo. To što je ispričao izgledalo je otprilike ovako:

U fijkar starea Pavkina... (ja poznajem samo tog jednog fijkaristu i da se ovo dogodilo i nekome drugom ja bih to video kao da se dogodilo tom suludom Pavkinu; da li ja na taj način osromašujem stvari). Dakle, u Pavkinov klimavi fijkar pred sudom jedne večeri 1938. popele su se tri osobe. Na prvom uglu dvojica su izašla, platili su mu za vožnju, jedan od njih je rekao:

— Odvezite gospodina Kisičkog do pristaništa. Pavkin je poterao fijkar, prošao pored pošte, onda pored apoteke ispred koje su stajali neki njegovi poznanici. Pozdravio ih je skidajući šešir. Njegov posao fijkariste (taj foršpan) zahtevao je da razgovara sa svojim putnicima. On je uvek nastojao da to budu razgovori o konjičkim trkama. On se odlično razumevao u konje. Čak se ponekad i kladio. Nije bilo čudno kada je kreštavim glasom upitao putnika:

— Hoćete li, gospodine, sutra na hipodrom? Njegov putnik se nije upuštao u razgovor. Nije voleo konjičke trke, ili je možda spavao. Ljudi često spavaju u fijkaru. Možda je putnik bio mrzovoljan, nije želeo da razgovara sa fijkaristom. Ali takav bi putnik morao da shvati da je on poveo razgovor zato što priroda posla to zahteva.

— Pobeđiće sigurno Dijana — rekao je Pavkin više da završi razgovor — kakve noge ima ta kobila, kao žena, ni neka žena nema takve noge. U stvari, dogodilo se ovo: ona dva tipa pred sudom strpala su u Pavkinov fijkar zaklanog advokata Dudu Petronjevića Kisičkog, bilo je mračno i Pavkin nije ništa primetio. Možete misliti kakvo je lice napravio taj kotijaš kada je na pristaništu zaustavio fijkar i u njemu našao zaklanog advokata Kisičkog. Kako su samo udesili tog fijkaristu. Kada bi se meni desila takva besmislena stvar ne znam šta bih radio posle toga. Odvezao fijkar do reke i sjurio u vodu zajedno sa zaklanim putnikom. Ili ko zna šta. Stvarno je to jezivo da na vaš fijkar natovare zaklanog advokata.

Naizlila je neka žena za koju mi se nekoliko trenutaka činilo da je Tanja. Ne razlikujem lica, ja više

ne razlikujem lica. Gde je sada Tanja? Da li se udala? Sigurno propada na način kako propadaju žene čiji su muzevi mnogo stariji od njih. Da li me se još seća? (Dovraga, kada bi znali kako dolazimo u izvesne situacije — da se fotografiramo na konju, da budemo sa kakvom daktilografičkom na tavani gimnazije — mislim da bismo mogli bez mnogo muke da predviđamo stvari, ali mi sasvim obično zaboravljamo sve okolnosti i premise dozvoljavajući time da ih se jednom prisetime kada su stvari već završene). Mislim da se Tanja bavi filmom. Ona je to uvek želela. Čitam imena glumica po novinama, ne srećem njeno ime. Da li to znači da nije uspeła? Srećno je da sam je i upoznao u nekome kinu. Bili su to sjajni dani. Vozili smo se u čamcu, ogovarali njene prijateljice, išli smo u bioskop. Dok je potpeticama udarala u pod starog kina zvuci njenih koraka na jedan bespredmetan način ostajali su u mome uhu, kao i vonj njene kože, oblik njenog nosa. Od njenih besmislenih pokreta ruku, od njenog praznog lica (ona je imala lice koje je u najboljem slučaju bilo besmisleno, njene ruke su se uzaludno završavale na stolu, na zidu pozorišta koji je obložen džakovima od jute) zavisilo je šta će učiniti u nekome času, pa čak i to da li ću završiti fakultet ili propasti. Da li sam morao misliti da će se to završiti sasvim idiotski? Da li sam morao misliti na to ležeći na krevetu pored Tanje, dotičući njenu голу stražnjicu, posmatrajući u vitrini kožu slepog miša čija su krilca zategnuta žižicama... Gde li je našla tog slepog miša? Možda joj je poklonio neki njen udvarac, neki njen ljubavnik. Ona ih je mogla imati pre no što je bila sa mnom. Ona je nastojala da me uveri kako ni sa kim nije radila te stvari. Bilo mi je to svejedno. Kada imam neku ženu, meni se posle toga samo užasno spava.

Pomislio sam — kako bi bilo zanimljivo da je advokat Duda Kisički izvršio samoubistvo. Zamislite, advokat koji je sebi u fijkaru presekao vrat brijačem i starca Pavkina koji vodi fijkar u kome je taj advokat koji više i nije advokat, jer se ubio i više nije ništa. Zbog čega bi se Duda Petronjević Kisički ubio u fijkaru starea Pavkina? Možda je otkrio da je njegov greškom neko završio na vešalima. Ili je Duda Kisički bio nasledno opterećen. Možda ga je varala žena? Ko bi znao zašto se sve ljudi ubijaju. Zbog neke tričarije, vesti u novinama, raspede stvari u sobi neke blede, ispijene ženske, ili je skupljao fotografije gologuzih žena pa je iznenada utvrdio da mu nedostaju one „najvažnije“. Svejedno zbog čega, tek jedne večeri Duda Petronjević Kisički vozi se u fijkaru starea Pavkina, vadi brijač iz džepa, duga ruka mu se zadržava na izbočini kožnog sedišta za koju bi, da je bio dan, advokat otkrio da je to grb fijkara —

lavlja glava izrezana od kože, a onda odjednom advokat preliže brijač do svoje brade, kao što je to već tako često činilo kod brijanja i... fik. Kada se fijkar zaustavi na pristaništu i starac Pavkin okrene već je sve završeno. Ali taj advokat je sigurno ubijen. Neverovatno bi bilo da odabere tako priljavo mesto za samoubistvo.

Često u snu nađem kako je slika neke žene, njena bačena rukavica, ili ko zna šta, presudna za moju egzistenciju. Kada se probudim sve sam zaboravio izuzev da sam u snu posedovao stvar koja je od egzistencijalne važnosti za mene. Razočaranje doživljujem tek onda kad se slučajno prisetim tog iskruvljenog sna. Šta ima u tome što je advokat nađen u fijkaru? A nečega ima. Nije isto da su ga našli zaklanog u hodniku suda ili u njegovom krevetu. Ako ovako nastavim još ću doći do uverenja kako događaje u stvarnosti ne gledam kao da sam sasvim budan, kako su moje predstave o stvarima predstave samo zato da bi mogle biti krive, sve ono što sam ja, silogistika, puika silogistika, pozorišna nulo...

Bio je slabotranik taj advokat kada je dopustio da ga prekoju i kao priljag strpaju u fijkar, sa predlomljenim vratom, šeširon nabijenim na lice. Pavkin je ponekad u svom fijkaru vozio pristanišne kurve, — pa to nije nimalo neobično, to je zabavno, matora protuva.

— Eto, ja sam kotijaš — govorio je Pavkin — vidim odavde svakakve stvari, a vi, šta vi vidite...

Sa svih strana mogu da se vide čudne stvari. Nekakav zaklan advokat... Postoje stvari u koje svest kada zapadne više se nikada ne iščupa, unakrsni pomereli prozori pored kojih duge prolazimo ne primećujući ih a onda odjednom otkrijemo da su tu, da opseđaju našu svest, da ne možemo da ih se otresemo, da je sve već završeno.

Noć, prolazim pored pozorišta, ta rupa. Žene sa zadnjicama u koncima. Tanja. Pored žena nemamo utisak da nam propada vreme. Dok sam ležao pored nje i posmatrao pepeljavu praznu kožu slepog miša znao sam da će ona otići jednog dana. Njeno je lice kao ona lica namalana na vratima frizerice, njene ruke, verovatno je prava nesreća za ženu da se rodi sa tako dugim rukama kao što ih je imala Tanja, imala je nezgrapne duge ruke, Tanja je zinala da ja ništa ne vredim...

Kako se idiotski odvijaju stvari: Pavkin vozi zaklanog advokata, Tanja se udala i njen muž je bije što je spavala sa mnom, ja sam onaj za koga još uvek postoji slepi miš u vitrini, suvi slepi miš čija su krilca razapeta žižicama. Kako se to odvijaju stvari. Dodavala.